

Innledning

Bidragene i dette nummer av UPED – skrift er deltakere i UiB sitt *Utviklingsprogram i universitetspedagogikk*, kull 25 (og én fra 24). Fag og undervisning er i konstant utvikling, men vi er likevel inne i en tid med spesielt omfattende, raske og til dels store omveltninger i høyere utdanning som følge av *Kvalitetsreformen*, og flere av bidragene denne gang reflekterer disse forandringene lokalt på fag ved UiB.

Bjørn Arntzen (Det matematisk- naturvitenskapelige fakultet) har ansvaret for et nytt 1.semesterkurs: *Introduksjon til Petroleums- og Prosessteknologi*, PTEK 100. Han beskriver hensikten med emnet og de valg som måtte taes i forbindelse med organiseringen for å skape et godt, helhetlig læringsmiljø. Valgene gjaldt tema som oppstart, lærebok, evaluerings- og undervisningsform (inkludert ekskursjoner og øvingsundervisning).

Tore Furevik (Det matematisk- naturvitenskapelige fakultet) har utført en spørreundersøkelse blant ferdig uteksaminerte kandidater fra Geofysisk institutt og deres arbeidsgivere for å finne ut hva de er fornøyd og misfornøyd med av det faglige innholdet i studiene ved instituttet. Svarene har gitt viktige innspill i forhold til den omleggingen av fag og undervisning som for tiden foregår grunnet et generasjonsskifte i lærerstaben samtidig som Kvalitetsreformen blir innført.

Salah Osman Ibrahim (Det odontologiske fakultet) legger fram til diskusjon et forslag vedrørende rekrutteringsproblemet til den odontologiske forskningen. Forslaget innebærer organisering av et forskeropplæringstilbud for studentene i odontologi som trekker veksler på tilsvarende tilbud ved Det medisinske fakultet. Tilbudet kan

føre til at flere odontologer engasjerer seg i forskning og derigjennom kan oppnå de nødvendige kvalifikasjoner for vitenskapelige stillinger.

Torbjørn Jonung (Det medisinske fakultet) har spurt to grupper studenter i ulike faser av medisinstudiet om hvilke forventninger de hadde til hans undervisning og hva de satte pris på / ville ha annerledes. Han reflekterer over tilbakemeldingene og forsøker å endre praksis i tråd med studentenes ønsker. Jonung oppdager også at studentene var overrasket over og fornøyd med å få påvirke undervisningsopplegget på en såpass direkte måte.

Helga (Kikki) Flesche Kleiven (Det matematisk- naturvitenskapelige fakultet) redegjør for oppstarten og gjennomføringen av mappeevaluering som en ny lærings- og vurderingsform i kurset Paleoklimatologi ved Institutt for Geovitenskap. Konklusjonen tyder på at mappeevaluering har ført til større og dypere faglig forståelse, samtidig som denne evalueringsformen har utviklet studentenes faglige skriveferdigheter.

Anette Leganger (Det psykologiske fakultet) skriver om hvordan en modul i Masterstudiet i Helsefremmende arbeid er lagt opp med bruk av Problembasert læring (PBL) som metode, og hun relaterer denne metoden til intensjonen i Kvalitetsreformen. Hun undersøker også hvordan læringsformen har fungert for de elleve studentene på modulen.

Peer Lilleng og Anders Molven (Det medisinske fakultet) kartlegger, ved hjelp av en spørreundersøkelse, behovet for kunnskap i molekylærpatologi på avdeling for patologi, Gades institutt, Haukeland Universitetssykehus. De finner at den generelle oppfatningen er at egne kunnskaper er små og behovet for bedre opplæring stort. Etter å ha konferert med Spesialitetskomitéen for medisinsk genetik i Den norske

Lægeforening, foreslår de en konkret utdanningsmodul i molekylærpatologi for spesialistkandidater i faget. De utarbeider videre en målbeskrivelse og en gjennomføringsplan for en slik modul.

David MacDonald (Det odontologiske fakultet) beskriver sitt kurs i radiologi, et kurs som er lagd med tanke på hvordan faget brukes i den kliniske praksis og samtidig prøver å ta hensyn til at studenter lærer på ulike måter. Han har gjennomført en studentevaluering av kurset og diskuterer resultatene av undersøkelsen.

Marit Midtbø (Det odontologiske fakultet) utdanner spesialister i kjeveortopedi, og drøfter i sin tekst om informasjonen mellom spesialistkandidat og pasient fungerer tilfredsstillende - med utgangspunkt i en spørreundersøkelse gjort blant pasienter. Hennes konklusjon er at de kan og må forbedre seg når det gjelder informasjon til pasientene.

Pål Rasmus Njøstad (Det medisinske fakultet) tar for seg etableringen av et Mastergradsstudium i molekylærmedisin ved Det medisinsk fakultet som et tredje program innen Mastergraden i humanbiologiske fag. Han beskriver bakgrunnen for behovet, opptakskriterier, og det faglige innholdet samt gjennomføring av en slik mastergrad.

Ragnar Nortvedt (Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet) beskriver gjennomføringen og drøfter erfaringene fra bruk av mappeevaluering innen emnet: Etikk og velferd hos akvatiske organismer, et emne med bare 5 studenter. Konklusjonen tyder på at denne lærings- og evalueringsformen har ført til stor studentinnsats med bred og dyp læring, noe som gjenspeilet seg i særdeles gode eksamenskarakterer

Erik Skaret (Det odontologiske fakultet) har lagd en detaljert målbeskrivelse for odontologisk atferdsfag, og har utført en evaluering blant lærerne på om studentene

har gode nok holdninger, ferdigheter og kunnskaper når det gjelder å ivareta pasientene som personer. Evalueringen viser at temaer knyttet til atferdsfag i for liten grad er inkorporert i de enkelte fagområdenes undervisning.

Eli Sørensen (Det medisinske fakultet) har gjort en sammenligning mellom universitetene i Oslo, Bergen, Trondheim og Tromsø når det gjelder undervisning i barne- og ungdomspsykiatri i medisinstudiet. Hun finner at det er en påfallende forskjell mellom hvor stor plass fagområdet får ved NTNU og UiO på den ene siden (mest) og UiB og UiT på den andre siden (minst), og hun drøfter hva årsakene til forskjellene kan være.

Arild Aakvik (Det samfunnsfaglige fakultet) diskuterer frafallsproblematikken i sitt fag, økonomi, med utgangspunkt i analyser av studentdata fra Felles Studentsystem (FS) og en spørreundersøkelse gjort blant førstesemesterstudentene. Slike analyser har ikke vært vanlige å gjøre ved hans institutt, og Aakvik ser på sin undersøkelse som en *før*-undersøkelse i forbindelse med innføringen av Kvalitetsreformen.

Program for læringsforskning

Universitetet i Bergen

Januar 2004

Ivar Nordmo

e-post: ivar.nordmo@psylf.uib.no